

Sygn. akt III U 826/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Lucyna Oleszek

Protokolant sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2014 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 19 maja 2014 r. **nr** (...)

I. **z m i e n i a** zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy A. K. prawo do emerytury w ustawowej wysokości, poczynszy od dnia 29 kwietnia 2014 r.,

II. **s t w i e r d z a**, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do powyższego świadczenia.

Sygn. akt III U 826/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26 września 2014 r.

Decyzją z dnia 19 maja 2014 r., zn. (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy A. K. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji podano, iż wnioskodawca nie spełnia wszystkich warunków określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.). Nie udowodnił 15 lat zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy 11 lat, 9 miesięcy i 16 dni takiego zatrudnienia.

Wnioskodawca A. K. w dniu 26 czerwca 2014 r. złożył odwołanie od tej decyzji, domagając się jej zmiany.

Na uzasadnienie podał, że decyzja jest dla niego krzywdząca. Z zawodu jest spawaczem i faktycznie przez cały okres zatrudnienia pracował w warunkach szczególnych. W charakterze spawacza pracował także w Zakładzie Budownictwa

(...) Zespół (...) w Z. w okresie od 27 listopada 1974 r. do 14 lipca 1983 r. Pracując tam na stanowisku operatora automatów spawalniczych wykonywał prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym. To, że nie otrzymał od tego pracodawcy świadectwa pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie może pozbawiać go prawa do emerytury.

Wskazał, że prace przy spawaniu elektrycznym i gazowym należą do prac wykonywanych w warunkach szczególnych - Dział XIV poz. 12 wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz., 43 ze zm.). Taki charakter jego zatrudnienia można ustalić na podstawie wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz dokumentacji osobowej przechowywanej przez archiwum.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie z przyczyn, które stanowiły o wydaniu zaskarżonej decyzji.

Ponownie stwierdzono, że wnioskodawca nie spełnia warunków do nabycia emerytury określonych w art. 184 ust. 1 w zw. z art. 27 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) oraz w zw. z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Podniesiono, że spośród ustawowych warunków wnioskodawca wykazał 25-letni staż ubezpieczeniowy oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Natomiast na dzień złożenia wniosku emerytalnego nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Organ rentowy wskazał, że okresy pracy wykonywanej w warunkach szczególnych może potwierdzić jedynie zakład pracy, ewentualnie jego następca, na podstawie posiadanej dokumentacji i w ściśle określonej formie, zgodnie z § 2 ust. 2 powołanego rozporządzenia. Wnioskodawca nie przedstawił świadectwa pracy, na podstawie którego można by stwierdzić, że także przez kolejne 8 lat wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Wskazanie jedynie pracy na stanowisku spawacza bez ram czasowych wykonywania poszczególnych prac uniemożliwia ich zakwalifikowanie do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy w Przemysłu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca A. K. urodzony (...) w dniu 13 marca 2014 r. po raz pierwszy wystąpił z wnioskiem o emeryturę, oświadczając że jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz że pozostaje w stosunku pracy.

Na potwierdzenie okresów ubezpieczenia oraz charakteru zatrudnienia odwołał się do dokumentacji złożonej przy wniosku o kapitał początkowy. Ponadto złożył Zaświadczenie, iż od 2 października 1995 r. nieprzerwanie jest zatrudniony w firmie (...) SA Oddział w T. na stanowisku operatora – maszynisty przetłoczni gazu. Praca na tym stanowisku jest zaliczana do prac wykonywanych w warunkach szczególnych w przemyśle gazowniczym.

Decyzją z dnia 18 kwietnia 2014 r. organ rentowy odmówił mu prawa do emerytury z powodu braku świadectw pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Taki charakter prac wykonywanych przez wnioskodawcę uwzględniono jedynie za okres od 2 października 1995 r. do 31 grudnia 1998 r. u obecnego pracodawcy (3 lata, 2 miesiące i 16 dni).

W dniu 29 kwietnia 2014 r. wnioskodawca ponowił wniosek emerytalny, wnosząc o uwzględnienie pracy wykonywanej w warunkach szczególnych w okresie od 18 lipca 1983 r. do 29 lutego 1992 r. w (...) SA w J.. Pracował tam na stanowisku spawacza elektrycznego i gazowego.

Uwzględniając ten wniosek organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 19 maja 2014 r. ustalił, że wnioskodawca legitymuje się ogólnym stażem ubezpieczeniowym w wymiarze 26 lat, 8 miesięcy i 27 dni. Niemniej nadal odmówiono mu prawa do emerytury z uwagi na nieudokumentowanie zatrudnienia w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat.

Organ rentowy weryfikując uprawnienia emerytalne wnioskodawcy za pracę w warunkach szczególnych uznał udokumentowane okresy zatrudnienia w łącznym wymiarze 11 lat, 9 miesięcy i 16 dni tj.

- w (...) SA w J. od 18 lipca 1983 r. do 29 lutego 1992 r. na stanowisku spawacza elektrycznego i gazowego (8 lat, 6 miesięcy i 3 dni),

- w firmie (...) SA Oddział w T. na stanowisku operatora – maszynisty przetłoczni gazu od 2 października 1995 r. do 31 grudnia 1998 r. (3 lata, 2 miesiące i 16 dni).

Na pozostałe okresy zatrudnienia wnioskodawca nie przedstawił właściwego świadectwa pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Dowód: 1. Akta organu rentowego (kapitałowe):

- wniosek o kapitał początkowy z dn. 14.03.2001 r.

2. Akta organu rentowego (emerytalne):

- wniosek o emeryturę z dn. 14.03.2014 r. i 29.04.2014 r.

- decyzje odmowne z dn. 15.04.2014 r. i 19.05.2014 r.

- (...) SA Oddział
w T. z dnia 25.02.2014 r.

- świadectwo pracy wykonywalnej w warunkach szczególnych z dnia 26.10.2010 r.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca A. K. ukończył zasadniczą szkołę rolniczą i pierwszą pracę zawodową rozpoczął jako pracownik masarni w Gminnej Spółdzielni (...) w C.. Pracował tam od 1 lutego 1972 r. do 26 października 1972 r. Natomiast od 27 października 1972 r. do 17 października 1974 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po jej zakończeniu, w dniu 27 listopada 1974 r., został zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w W., w Zakładzie Produkcji w Z.. Przyjęto go do pracy w charakterze operatora automatów spawalniczych. Pracował tam nieprzerwanie do 14 lipca 1983 r. (8 lat, 7 miesięcy i 7 dni).

W czasie tego zatrudnienia został skierowany na kurs spawalniczy spawania łukowego, który ukończył 19 kwietnia 1975 r. Po uzyskaniu tych uprawnień spawalniczych wydano wnioskodawcy książeczkę spawacza, w której odnotowano, że ukończył on także kurs półautomatycznego spawania rur w osłonie CO₂ – stopnia podstawowego, a w dniu 13 marca 1984 r. – kurs podstawowy spawania gazowego. Przez cały okres zatrudnienia w firmie (...) wykonywał wyłącznie prace spawalnicze, głównie zbiorników gazowych i urządzeń gazowniczych na budowach gazociągów. Wykonywał prace przy spawaniu elektrycznym i gazowym, a w razie potrzeby także w osłonie argonu. Pracował na różnych budowach w W. i okolicach, a także w O. i P.. Wynagrodzeniem miał ustalane według stawki za godzinę pracy. Przez cały okres zatrudnienia formalnie i faktycznie zajmował stanowisko spawacza. Stosunek pracy w tej firmie rozwiązał za porozumieniem zakładów pracy. Został przejęty przez (...) w J.. Tam pracował od 18 lipca 1983 r. do 30 września 1995 r. głównie jako spawacz.

Dowód: 1. Akta organu rentowego (kapitałowe):

- świadectwa pracy z dnia 9.06.1995 r. 12.07.1983 r., 29.09.1995 r.

- kserokopia książeczki wojskowej,
- 2. kserokopia książeczki spawacza k. 10,
- 3. kserokopia legitymacji ubezpieczeniowej k. 9
- 4. Akta osobowe z firmy (...)
  - umowa o pracę z dnia 4.12.1974 r.,
  - odpis z książeczki spawacza,
  - angaże za lata 1974-1983,
  - kartoteki urlopowe,
  - wniosek o przeszerogowanie z dnia 5.04.1983 r.,
  - porozumienie między zakładami pracy z dnia 27.06.1983 r.
- 5. zeznania wnioskodawcy (nagranie rozprawy z dn. 26.09.2013 r. - 9 min).

Dokonując tych ustaleń Sąd oparł się na dokumentach zgromadzonych w aktach organu rentowego. Ponadto Sąd w całości uwzględnił dokumentację archiwalną z akt osobowych wnioskodawcy z okresu jego zatrudnienia w Zakładzie Budownictwa (...) Zespół (...). W aktach tych zachowała się kompletna dokumentacja (podania, wnioski, angaże, szkolenia, umowa o pracę i świadectwo pracy oraz karty urlopowe) na potwierdzenie wykonywania przez wnioskodawcę wyłącznie pracy spawacza.

Za pełni wiarygodne Sąd uznał także zeznania wnioskodawcy, który dodatkowo podał jakie roboty wykonywał w tej firmie.

W rezultacie Sąd uznał, że choć świadectwo pracy z dnia 12 lipca 1983 r. nie odzwierciedla dokładnie wszystkich, niezbędnych informacji, to w związku z zachowaną dokumentacją osobową oraz z zeznaniami wnioskodawcy, możliwe było poczynienie uzupełniających ustaleń.

Z treści § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy (czy też przechowawcy jego dokumentów) w przedmiocie wykazania, na podstawie posiadanej dokumentacji, okresów pracy w szczególnych warunkach, miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem urzędowym

w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwo traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Jak wynika z zeznań wnioskodawcy, pracował on wyłącznie jako spawacz przy spawaniu elektrycznym i gazowym.

W rezultacie zebrana obecnie dokumentacja wraz zeznaniami wnioskodawcy potwierdza okres i faktyczny charakter wykonywanej przez niego pracy w spornym okresie.

Wszystkie zgromadzone dowody wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają, wobec czego są wiarygodnym źródłem ustaleń faktycznych. Wynika z nich, jaką pracę i w jakich warunkach wykonywał wnioskodawca.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy jest uzasadnione.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) - ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Ponadto emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Równocześnie zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnianych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43) - ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3 tj. jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- osiągnęli wiek emerytalny wynoszący dla mężczyzny 60 lat oraz
- posiadają wymagany okres składkowy i nieskładkowy tj. 25 lat dla mężczyzny, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Dla ustalenia tych uprawnień - za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2 cyt. ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 cyt. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji - w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie

§ 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zaświadczenie zakładu pracy powinno potwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których uzależnione jest przyznanie emerytury.

Bezsporne jest, że wnioskodawca występując z wnioskiem emerytalnym wykazał, iż ukończył 60 lat oraz posiada 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Złożył też wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W toku rozpoznawania sprawy przed organem rentowym sporny okazał się charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w Zakładzie Budownictwa (...) Zespół (...), a pierwotnie w Przedsiębiorstwie (...) w W., Zakład

Produkcji w Z. od 27 listopada 1974 r. do 14 lipca 1983 r. (8 lat, 7 miesięcy i 7 dni) na stanowisku operatora automatów spawalniczych i spawacza przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym. Na potwierdzenie charakteru tego zatrudnienia wnioskodawca nie otrzymał świadectwa pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego, fakt wykonywania przez wnioskodawcę pracy w szczególnych warunkach w spornym okresie znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym – dokumentacji osobowej oraz w zeznaniach wnioskodawcy. Podnieść należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowadniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego i nie są potrzebne jakieś szczególne dowody np. z dokumentów - wystarczą dowody np. z zeznań świadków i stron. Na tej podstawie Sąd przyjął, że odwołanie wnioskodawcy jest zasadne, a jego żądanie co do zmiany zaskarżonej decyzji w zakresie dotyczącym charakteru zatrudnienia zasługuje na uwzględnienie. Sąd przyjął bowiem, że wnioskodawca w czasie zatrudnienia w firmie (...) łącznie przez 8 lat, 7 miesięcy i 7 dni pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych jako spawacz przy spawaniu elektrycznym i gazowym.

W Wykazie A Dział XIV poz. 12 powołanego na wstępie rozporządzenia odnoszącego się do wszystkich branż wymieniono - prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym. Ponadto w wykazie A dział XIV, poz. 12 pkt 1 załącznika do zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia

1 sierpnia 1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty wymieniono stanowisko: spawacz elektryczny i gazowy.

Rozstrzygając kwestię charakteru zatrudnienia, Sąd przyjął więc, że wnioskodawca wykazał łącznie z uwzględnionym przez organ rentowy okresem, ponad 20 lat pracy w warunkach szczególnych, przed dniem 1 stycznia 1999 r.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie i na mocy powołanych przepisów w zw. z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając mu prawo do emerytury, począwszy od dnia 29 kwietnia 2014 r. tj. dnia złożenia wniosku, o czym orzeczono w pkt I-szym wyroku.

Zgodnie z art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Kierując się tym przepisem oraz uwzględniając wcześniejsze rozważania Sąd uznał, że ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (przeprowadzenie dowodu z dokumentacji osobowej) zwalniają organ rentowy z odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia emerytalnego wnioskodawcy. Orzeczenie w tym zakresie zawarto w pkt II-im wyroku.